

MAVÍ GÖKYÜZÜ

GALSAN TSCHINAG

VakıfBank Kültür Yayınları: 0125
Edebiyat: 034

MAVİ GÖKYÜZÜ
GALSAN TSCHINAG

Özgün adı
Der Blaue Himmel

Türkçesi
Orhan Düz

Kapak Görseli ve Sayfa Uygulama
Faruk Özcan

Kitap Editörü
Dr. R. Ebrar Akıncı

Son Okuma
Dr. Hazal Bozyer

VakıfBank Kültür Yayınları
Büyükdere Caddesi
No: 97 - Kat 4
Şişli 34394 İstanbul
Telefon: 0 212 354 5730
www.vbky.com.tr - info@vbky.com.tr
Sertifika No: 40141

© Vakıf Pazarlama San. ve Tic. A.Ş., 2021
© Suhrkamp Verlag Frankfurt am Main
1994.

All rights reserved by and controlled
through Suhrkamp Verlag Berlin.

ISBN 978-625-7447-32-4

Kitabın Türkçe yayın hakları VakıfBank Kültür Yayınları'na aittir. Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak sınırlı alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir elektronik veya mekanik araçla çoğaltılamaz. Eser sahiplerinin manevi ve mali hakları saklıdır.

Baskı
Turkvaz Haberleşme ve Yay. A. Ş.
Güzeltepe Mahallesi Mareşal Fevzi Çakmak Caddesi B Blok No: 29/1/1
Eyüpsultan İstanbul
Telefon: 0212 354 3000
Sertifika No: 46403

1. Baskı: Aralık 2021

MAVİ GÖKYÜZÜ

GALSAN TSCHINAG

TÜRKÇESİ
ORHAN DÜZ

GALSAN (TSCHINAG) ÇINAK

26 Aralık 1943'te Batı Moğolistan Altay Dağları'nda dünyaya gelmiştir. İlk şiirlerini henüz yatılı okulda bir öğrenciyken yazmaya başlayan Galsan Çınak, 1962 yılında Eski Doğu Almanya'da Alman dili ve edebiyatı öğrenimi görmek üzere burslu olarak Leipzig'e gitmiştir. Mezuniyetini 1968 yılında yılın en iyi öğrencisi olarak yüksek onur derecesiyle tamamlamasının ardından Moğolistan Ulusal Üniversitesi'nde öğretim üyesi olarak göreve başlamıştır. Moğolistan'ın ilk Germanisti olarak Almanca dersler verdiği dönemde hükümet tercümanlığı görevlerini de yürütmüştür. İlk olarak 1992 yılında aldığı Adelbert von Chamisso ödülünün ardından eserleri pek çok dile çevrilmiş ve edebiyat alanında çok sayıda uluslararası ödüle layık görülmüştür. Hâlen bağımsız yazar olarak Ulanbaatar'da yaşamını sürdüren Galsan Çınak, yaz mevsimlerini önderliğini yürüttüğü Tuvalarla birlikte Altay Dağları'nda geçirmektedir.

ORHAN DÜZ

2000 yılında Boğaziçi Üniversitesi Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümünden mezun oldu. *Yarın Çok Güzel Olacak Mı?* ve *Unutulmayan Film Replikleri* gibi derleme kitaplarının yanı sıra çok sayıda çevirisi var. Halen İstanbul'da yaşıyor ve kitap çevirmenliğine devam ediyor.

İÇİNDEKİLER

Sunuş	9
Rüya	23
Büyükannem	31
<i>Ayl</i>	63
Elveda	87
Arzılan	127
Sonsöz	167
Sözlük	175

*Büyükanneme;
Dünyaya geldiğimde beni ısıtan güneşe*

SUNUŞ

Galsan (Tschinag) Çınak, 26 Aralık 1943'te Batı Moğolistan Altay Dağları'nda dünyaya gelmiştir. Altay Tuvaları olarak da bilinen Tuva topluluğunun *Aday İrgid* kolunun mensubu ve *Aday İrgid*lerin reisinin en küçük oğludur. Ünlü bir Şaman olan halası Pürvü onu çok küçük yaşlarda Şamanlıkla tanıştırmıştır. İlk şiirlerini henüz yatılı okulda bir öğrenciyken yazmaya başlayan Galsan Çınak, 1962 yılında Eski Doğu Almanya'da Alman dili ve edebiyatı öğrenimi görmek üzere burslu olarak Leipzig'e gitmiştir. Mezuniyetini 1968 yılında yılın en iyi öğrencisi olarak yüksek onur derecesiyle tamamlamasının ardından Moğolistan Ulusal Üniversitesi'nde öğretim üyesi olarak göreve başlamıştır. Moğolistan'ın ilk Germanisti olarak Almanca dersler verdiği dönemde hükümet tercümanlığı görevlerini de yürütmüştür. 1976 yılında "siyasi açıdan güvenilirmez" olduğu gerekçesiyle görevlerinden uzaklaştırılan Galsan Çınak'ın eserleri 1986 yılına kadar Moğolistan'da yasaklanmıştır. Pastoral göçer Tuva halkının doğa ile ilişkisini ele alan eserlerinde, onların gökyüzüne ve yeryüzüne atfettiği kutsallığı içeren temalara yer vermiş olması dönemin siyasi görüşlerine aykırı bulunmuştur.

Sonraki yıllarda tercüman ve gazeteci olarak yaşamını sürdüren Galsan Çınak'ın ilk kitabı *Tuvaların Tarihi ve Diğer Hikâyeler* 1981'de Doğu Berlin'de Almanca yayınlanmıştır. Bu eseri çoğunluğu Almanca yazılmış romanlar, öykü ve şiir kitapla-

rı izlemiştir. İlk olarak 1992 yılında aldığı *Adelbert von Chamisso* ödülünün ardından eserleri pek çok dile çevrilmiş ve edebiyat alanında çok sayıda uluslararası ödüle layık görülmüştür. Halen bağımsız yazar olarak Ulanbaatar'da yaşamını sürdüren Galsan Çınak, yaz mevsimlerini önderliğini yürüttüğü Tuvalarla birlikte Altay Dağları'nda geçirmektedir.

Galsan Çınak 1990'da gerçekleşen Moğolistan Ekonomik Reformu'nu izleyen süreçte Tuva geleneklerinin yeniden canlandırılması için bir kanaat önderi olarak önemli girişimlerde bulunmuştur. Bunlar içerisinde en çarpıcı olanı, şüphesiz, dağılmış halkını Altaylardaki atalarının otlaklarında yeniden bir araya getirmek için 1995 yılında 139 deve, 330 at, 30 köpek, 16 tavuk, bir kedi ve 140 Tuva soydaşıyla Doğu-Batı yönünde 2000 km uzunluğundaki mesafeyi geçerek Tsengel'e ulaştığı 62 günlük "Büyük Kervan" yolculuğudur.

Tuvaların yeryüzüne ve yeryüzündeki tüm varlıklara karşı duyarlılık taşıyan geleneklerini halk masalları ve destanlardan süzerek ustalıkla bir şekilde okuyucuya aktaran Galsan Çınak için bu gelenekler aynı zamanda onun toplumsal girişimlerine de ilham kaynağı olmuştur. 2006 yılında kurduğu Galsan Çınak Vakfı (*Galsan Tschinag Stiftung*), 2011 yılında başlattığı "Moğolistan'a Bir Milyon Ağaç" projesini tamamlamıştır. Bu vakıf, başta eğitim bursları olmak üzere Moğolistan'da yaşayan Tuva halkına çok çeşitli alanlarda desteğini sürdürmektedir.

Otobiyografik bir üçlemenin ilki olan *Mavi Gökyüzü*, Galsan Çınak'ın kendi okul öncesi dönemini, *Juruk-Uvaa'nın* gözünden aktardığı iç burkan bir hikâyedir. Moğol Altay Dağları'nın yüksek platolarında varlığını sürdüren Tuva geleneğini tüm te-

vazusuyla aktaran hikâyelerdeki hüznün, sadece bozkırdaki göçer çobanların ıssız yaşamında ve zorlu iklim şartlarındaki hayat mücadelesinde değil, Galsan Çınak'ın farklı dünyalara ait kimlikleri arasındaki gidiş gelişlerinde de hissettirir kendini.

Galsan Çınak'ın evrensel olarak bilinen bu adı dışında iki adı, diğer bir deyişle lakabı daha vardır. İlki, “Şınıkbay'ın Galsan”, yani Şınıkbay-oğlu. Şınıkbay'ın adında geçen *Bay*, *Aday İrgid* kabilesinin reisi olan babası *Daamal*'ın, diğer adıyla *Hilbanbay*'ın, Moğolca'da kullanıldığı hâliyle *Bay* unvanından gelen lakaptır. Bu statünün Tuvaca karşılığı, Türkçede “bey” anlamına gelen *beğ* sözcüğüdür. Bu tür unvanlar sosyalizm döneminde *arat* (halk) karşıtı olarak nitelendirilerek geri alınmıştır. Şınıkbay adı da zaman içerisinde, *bay* takısı atıldıktan sonra *Çınak* olarak değişmiştir.¹ İkincisi ise Galsan Çınak'ın Tuvalar arasında ve aile içinde kullanılan Tuvaca adı *Juruk-Uvaa*'dır; “genç hayvan derisiyle kundaklanmış bebek”² anlamına gelen bu isim adeta onun Altay Dağları'nın tabiatıyla bütünleşmiş Şaman kimliğiyle özdeşleşir.

Tuva geleneğine özgü masal ve destan motifleriyle incelikli şekilde örülmüş hikâyede yazarın kendisi de masalsı bir dünyanın kahramanı *Juruk-Uvaa* olarak karşımıza çıkar. Bu masalsı dünyanın merkezinde yer alan büyükanne hemen her Tuva çocuğunun hafızasında aidiyet duygusunu besleyen derin hatıradır. Kitabın ithaf edildiği bu büyükanne bu atıfla sadece bir kişi olarak değil, geleneğin taşıyıcısı olan simgesel bir karakter olarak da ölümsüzleştirilmiştir. Bu simgenin tüm temsil ettikleri, yazarın kendisini de bir öykü anlatıcısı hâline getiren yegâne kaynaktır.

1. Soyadı olarak temsil edilen Çınak, baba adına karşılık gelir. Moğolistan'da soy isim yoktur, baba adı kullanılır ve kişi adından önce yazılır.

2. Tuvaca *juruk*, genç hayvanın işlenmiş derisi, *uvaa* ise “kundakta bebek” anlamına gelir. Aynı zamanda *uvay-uvay* bebeklere hitap etme biçimidir.

Tuva geleneğinde ailenin en küçük erkek çocukları, soydan devredilen ocağı yaşatmakla yükümlü varislerdir. Ailenin en küçük erkek çocuğu olan Galsan da geleneğiyle olan bağıını, kutsanmış bir simge olan büyükanne ile *Juruk-Uvaa*'nın gözünden aktarıyor. Devraldığı ocağı *Juruk-Uvaa*'nın fantezisindeki şekliyle, Moğol Altay Dağları'ndaki "Bay", bir Tuva çobanı olarak tamamlamamış, ama bu ocağın ateşini eserleriyle ölümsüzleştirerek evrensel bir yazar olarak dünya okuyucusuna sunmuştur.

Sosyalizm döneminin dayattığı modernleşmeye dair eleştirilerini eserlerinde hissettiren Galsan Çınak, *Mavi Gökyüzü*'nde de bir gün geniş sürüleriyle *Bay* olacağı hayalini çocuk gözüyle aktarır. Galsan Çınak'ın ironisi, Sosyalizm döneminin, özellikle Galsan'ın yaşamının neredeyse yarım asırlık bölümünü kapsayan soğuk savaş döneminin kendisinde bıraktığı izlere ve sonraki süreçlerde yaşanan dönüşümlerin içsel sorgulamasına tekabül eder. Ekonomik reform sonrasında başarılarıyla "Bay" kimliğini yeni bir bağlamda geri kazanan Galsan, Tuva halkının geleneğinin canlandırılması sürecinde öncü bir kanaat önderi olmuştur. Bu Şınıkbay-oğlu Galsan ile *Juruk-Uvaa*'yı birleştiren üçüncü bir kimliktir. "Orada olmak" ile "uzakta olmak" arasında bir yerde kendine yeni bir alan kurarken bir çoban olarak Moğol Altay Dağları'nda kalamasa da en küçük erkek çocuk statüsüyle devraldığı ocağını asla terk etmemiştir. Halen her yıl, zamanında büyükbabası Daamal'ın kurduğu "Aday İrgid Ovaazı" olarak bilinen ziyaret yerinde ateşini yakarak *Aday İrgidlerin* ruhani önderliğini yapmaya devam etmekte, ocağı canlı tutmaktadır. Bu, onun evrensel öykü anlatıcılığına Şamansı karakter kazandıran ve gerçeklik katan yönüdür.

Galsan Çınak, eserde *Juruk-Uvaa*'yı zaman zaman destansı bir hikâyenin kahramanına dönüştürse de, *Juruk-Uvaa* satirik bir karakterdir. Tuva halk masallarından beslenen bu satirik vur-

gu, Galsan'ın ironik üslubuyla kendisini konumladığı yerdir, ikili dünyasındaki diyalogun iç sesidir. Deneyimlediği her güçlük ve üstesinden gelmeye çalıştığı her durum, kahramanın yolculuğuna aittir. Ne var ki, bu epizotlar kahramanın zafer hikâyeleri değildir. Bilakis kahramanı derinleştiren ve okuyucuyu bilgeliikle buluşturan içgörünün izdüşümleridir.

Eserde her biri metaforik olarak yaşamın başka bir kesitine işaret eden farklı ölüm hikâyelerine yer verilmiştir. Batıya özgü ikili zıtlık olarak konumlanan yaşam ve ölüm karşıtlığı, eserde Tuva dünya görüşüne özgü derinliğiyle sonsuz döngünün bir parçası olarak işlenmiştir. Bu küçük hikâyelerde canlılar arasındaki simbiyotik bağa, insan kontrolü dışındaki tabiat şartlarına ve tabiatın kendisi ile kurulan ahlaki ilişkiye dair pek çok ders vardır. Doğadaki tüm varlıklar birbirini besler ve yaşattır. Ölüm doğaldır, yas ise sessiz, sade ama bir o kadar da derin; “tuz'a giden” büyükanne üzerine konuşulmaz ama geri dönüşü hep beklenir. Çünkü ölüm yoktur, her gidişin yeni bir yaşamda beden bularak dönüşü mutlaklıdır. Dağa defnedilirken yolculuğa uğurlanan ruhlar, yine kadim yurtlarına, *Bay Altay*'a geri gelirler.

Tüm ölümler içerisinde *Juruk-Uvaa*'yı inisiye eden ve Batı'ya özgü karşıtlıkla yüzleştiren durum ise köpeği Arzılan'ın ölümüyle temsil edilmiştir. *Juruk-Uvaa*'nın gördüğü kötü bir düşünle başlayan hikâye, düşün bir kehanet gibi gerçekleşmesiyle son bulur. Arzılan'ı ölümün dünyasından geri almak isteyen *Juruk-Uvaa*'nın yakarışı, şaman duası (*algış*) olarak Mavi Gökyüzü'ne yönelir. Tragedyalara özgü bir epifani gibi sahnelenen yazgıyla karşılaşma anı, bir yanıyla da *Juruk-Uvaa*'nın Şamanlığa inisiyasyonunu temsil eder. Arzılan'ın yitirildiği dağ geçidi, ruhlar âlemine ve aynı zamanda Şaman gücüne açılan kapıdır, ürktücü görüntüsüyle de adeta yer altı tanrısı Erlik'in köpeğini andırır. Arzılan hem *Juruk-Uvaa*'nın inisiyasyonunu gerçekleştiren ruh-

sal kılavuz, hem de Erlik tarafından alınan kurbandır. Bir yönüyle de bedel... Çünkü Arzılan'ın ölümü diğer ölümler gibi doğal döngüye ait bir ölüm değil, insanın doğaya karşı yıkıcı tavrının sonunda kendisine dönen lanetidir. Eserde, geleneksel formuna uygun sunulan Şaman algısı, simgesel olarak yaşam döngüsünün modernliğe özgü araçlarla kırılmasının yaratacağı felaketleri imleyen bir ağıta dönüşmüştür. Mavi Gökyüzü'nden gelmeyen cevap, yitirilen kutsallıkla, bir nevi "cennetten düşüş" imgesiyle baş başa bırakır okuyucuyu. Ebedi döngünün insan eliyle bozulması beraberinde laneti getirir. Ama lanetin, lanet olarak açığa çıkması yine de Mavi Gökyüzü'nü mutlaklaştırarak bir hierofani sunar. Galsan Çınak burada tragedya çağrışımını bir alegoriye çevirerek sonsuz ve döngüsel anlayışı tahrip eden "uygarlığa" özgü kırılmaya işaret ederken, Şaman dünyasının kadim bilgisini de okuyucuya aktarır. Çünkü Galsan Çınak, sadece evrensel bir öykü anlatıcısı değil, Şamandır aynı zamanda. Eserde adı geçen Pürvü karakteri, gerçek yaşamda Şamandır ve dolayısıyla eserde geçen Şaman duaları, Galsan'ın çocukluğunun ve gençliğinin tanıklıklarına dayanır.

Okuyucu *Mavi Gökyüzü'*nde Altaylarda yaşayan Tuvaların gündelik yaşamına, maddi kültürüne, inançlarına, değerlerine ait pek çok ayrıntıyı bulacaktır. Eserde, yazarın ana dilinden, pek çoğu modern dünyada karşılığı olmayan özel terimler de yer almaktadır. Yazarın doğup büyüdüğü bölgede -bugünkü adıyla Bayan-Ölgiy Aymağı Tsengel Sum- Tuvaca halen konuşulmakta ve sözlü olarak aktarılmaktadır. Eserde bazı terimleri, lakapları ve yer adlarını kendi ana dilinde sunan yazar, Tuvaca sözcüklerde Altay aksanını da vurgulamıştır. Eseri okuyucuya sunarken de

bu aksanı korumaya bilhassa özen gösterildi. Ancak sözlü olarak yaşayan dillerdeki aksanın standart alfabelerle ifade edilmesi genelde sorunludur.

Aslı Almanca olan eser, İngilizce çevirisinden aktarılmıştır. Yazarın Almanca alfabede sunduğu aksan Türkçe alfabeyle aktarılırken Tsengel'de halen konuşulan Tuvaca telaffuzlar ve yerel Tuvaca sözlük esas alınmıştır. Yazarın adı da Batı dillerinde Galsan Tschinag olarak evrenselleştirilmiştir ama en azından sunuş yazısında Galsan Çınag olarak gerçek telaffuzunu okuyucuya sunmak istedik. Türkçe alfabe bazı sözcüklerdeki aksanları yansıtmaya olanak vermediğinden ilgilenen okuyucu için bazı detayları ayrıca not düşmek istedik. Örneğin *arzılan* sözcüğündeki “n” geniz vurgusu taşır (*ŋ*). Tuvaca sözcüklerde geçen gırtlaksı “h” ve “k” sesleri yansıtılamamıştır. Örneğin “karlı” anlamına gelen *harlıg*, “nehir” anlamına gelen *hem*, “göl” anlamına gelen *höl* kelimelerinde gırtlak vurgusu vardır. Ancak, *kara* gibi “k” sesinin baskın olduğu sözcüklerde, diğerlerinden farkını vurgulamak için Tsengel'deki telaffuz ve yazım bilgisi esas alınarak “h” harfi yerine “k” harfi kullanılmıştır, böylelikle Türkçeye de yakınlaştırma yapılmıştır. Benzer şekilde, standart Tuvaca alfabeyle göre “g” ile başlayan sözcük yoktur, ancak eserde geçen *gızıl* (kızıl), *gajık* (aşık) sözcükleri Tuvaca alfabeyle sadık kalınarak “k” sesiyle yazılmıştır, buradaki “k” sesleri de gırtlak vurgusu taşır.

Okuyucu, *arzılan* (aslan), *harlıg* (karlı), *höl* (göl), *kaya*, *kızıl*, *sarıg* (sarı) gibi bazı Tuvaca sözcüklerin Türkçe ile aynı olduğunu veya benzerliklerini fark edecektir. Bu sözcüklerin tamamı Türkçeye yakınlaştırılabilirdi. Ancak, sözlü olarak yaşayan ana dilini, aksan farklılıklarıyla ifade etme hassasiyetinde olan yazarın, kendi topluluğunda konuşulan dili, geleneklerini yaşatmak ve diriltmek için verdiği mücadelesi de göz önünde bulundurulduğunda, benzerlik kurmak ve yakınlaştırmak değil farklılığı ve

tikelliği vurgulamak öncelik taşımaktaydı. Öte yandan, tikelliği vurgulamaya dair bu açıklamayı ekleme gerekliliğini hissetmek, yine de yakınlığı ortaya koyuyor.

Bu çalışmayı yayına hazırlamayı öncelikle manevi bir sorumluluk duygusuyla üstlendim. Bunun en önemli nedeni, Tsengel’de uzun süre yürüttüğüm saha araştırmaları boyunca Tuvaların dilini ve kültürünü öğrenmeye çalışırken edinmiş olduğum ve daima hatırlayacağım dostluklardı. Değerli kültürlerinin ve incelikli geleneklerinin daha fazla insana ulaştırılmasına katkı sağlamak bir vefa borcuydu.

Galsan Çınak’ı ilk kez 2004 yılı Temmuz ayında *Aday İrgid Ovaazi*’nda her yıl geleneksel olarak gerçekleştirilen ritüelin şöleninde tanıdım. Aday İrgidlerin ruhani önderi olarak yürüttüğü törene albino renkli “gök” atıyla katılmıştı. 2006 yılında yine aynı tören için Galsan Çınak’ın kuzeni Möndör Ehçi (*teyze*) ile birlikte kumanyaları ve sunu yiyeceklerini hazırlarken yaşanan heyecanın bir parçası olmuş ve kendimi “evde” hissetmiştim. Bu tür anları deneyimlemek genç bir antropolog için büyüleyicidir ve hiçbir zaman unutulmaz... *Mavi Gökyüzü*’nü okurken merkezi bir simge olarak sunulan büyükanne karakterinin, hatıralarımdaki ve hafızamdaki karşılığı da beni daima “evde” hissettiren Möndör oldu. Kendisini ilk kez 2002’i yılında tanıdım. Genç bir araştırmacıyı sahiplenip Tuva geleneklerini hayatın içinden öğretecek böyle bir kişiyle karşılaşmak büyük şanstı. Bu kişinin Galsan Çınak’ın kuzeni ve “Sama Amca” ile “Şaman Pürvü”nün (*Pürvü Ham*) en küçük kızı olması da bir tesadüf olmasa gerek. *Aday İrgid*’lerin Tuva geleneklerini muhafaza etmek ve kuşaklar boyunca aktarmak konusunda istisnai bir yeri var.

Aday İrgidlere özgü asil cömertliğiyle beni daima evinin sol yanında ağırlayan, bitmek bilmeyen sorularımı yanıtlayarak Tuva geleneklerine dair pek çok şeyi bana sabırla öğreten *Burğan Möndür*'ü şükranla anıyorum. Kendisini 2013 yılında bir kez İstanbul'daki evimde ağırlama fırsatım oldu, en son 2017 yılı Temmuz ayında *Kusgunnuğ* yaylasındaki obasında ziyaret ettim ve Ağustos'ta Tsengel'deki kışlık evinde kendisiyle vedalaştım; 2019 yılında 83 yaşındayken "Tuz'a gitti"...

Tsengel'de saha çalışmalarım boyunca tüm öğrendiklerimi bana anlatanlar, kendilerine has üsluplarıyla genç nesillere bildiklerini aktarmaları hasebiyle "o bilir" diye işaret edilen kişilerdi... Onlar Tuva geleneğinin aktarıcıları, öykü anlatıcılarıydılar... Onlardan pek çok öykü, masal, efsane, anı dinledim, kaydettim, bir kısmını da yayınladım. Uzaktan gelen bir yabancıyı evlerinde konuk ederek kuşaklar boyunca muhafaza ettikleri değerli bilgilerini paylaşan cömert ve yürekli Tuva halkından "tuz'a giden" ve *Burğan* olanların hepsini şükranla anıyorum...

Mavi Gökyüzü'nü yayına hazırlarken, Altaylarda yaşayan Tuvaların geleneklerine ait en ince ayrıntıları bulmak, bazılarını tanıma fırsatı bulmuş olduğum, bazıları hakkında anılar dinlediğim gerçek karakterler ile karşılaşmak, aşına olduğum sözlü geleneğin kendine has simgelerine usta bir yazarın kaleminden nüfuz edebilmek yeniden bir yolculuk yapmak gibiydi ve beni derinden etkiledi. Bu mahirlik, köklü geleneğini zamanı dondurmaksızın dünya okuyucusuna sunan Galsan Çınak'ın yazarlığını ayrıcalıklı kılmakta.

R. Ebrar Akıncı
Ekim 2021, Kadıköy